attached rectangular E avant-corps (ital. *risalto*) with a 70–80 cm wide foundation. The avant-corps ended with a tetrastyle classical portico and ramp with stairs. The portico had four ionic columns with 1 x 1 m bases. 20 x 20 cm diamond-shaped impressions of the floor tiles have survived on the stairs, ramp, and portico and in the avant-corps. A 10 x 5 m semicircular W avant-corps with a 1.4 m wide foundation was attached to the W end of the palace's central part (Fig. 5). The 5 x 1.7 m semicircular foundation of the ramp's higher step has survived outside the W avant-corps central part. Two rectangular 20 x 14 m annexes were attached to the palace's central part on the N and the S (Fig. 4). Only their 70–80 cm wide W walls have survived fragmentally.

Two rectangular 6 x 3 m ramps were on the exterior of the E side of both annexes and alongside the N and S walls of the palace's E avant-corps. On the outside of each of the two ramps has survived a 2.6 m x 40 cm x 60 cm step, which was covered with a checkerboard of 20 x 20 cm black and yellowish stoneware (?) tiles on a lime mortar base.

The general length of the palace's foundation was determined to be 51.5 m (N–S), the width of the central part with the avant-corps 23.5 m.

Povilas Zaremba

Rėkyvos dvaro sodyba

Žvalgymai Rėkyvos dvaro sodybos (UK 622) vietoje, esančioje Šiauliuose, Poilsio g. 16, buvo atliekami 2013 m. liepos mėnesį. Žvalgymai atlikti Poilsio gatvės pakraščiu suprojektuotos 370 m ilgio aukštos įtampos linijos vietoje.

Rėkyvos dvaro istorijos pradžia siekia XVI a. 1605–1925 m. dvaras priklausė Karpių giminei. XVIII a. pradžioje dvaras klestėjo labiausiai. XIX a. I pusėje, vadovaujant Eustachijui Karoliui Karpiui, buvo pertvarkyta dvaro sodyba, parkas bei ūkiniai pastatai. XIX a. už skolas dvaras buvo užstatytas bankui. I Pasaulinio karo metu jis stipriai nukentėjo.

Rėkyvos dvaro teritorijoje iki šiol vykdyta keletas žvalgomųjų tyrimų. 2005 m. tyrimai lygiagrečiai Poilsio gatvei tiesiamo dviračių tako vietoje atlikti vadovaujant dr. G. Vėliui. Jų metu ištirta 18 šurfų (bendras plotas – 21 m^2). Išlikusių nesuardytų kultūrinių sluoksnių neaptikta. Rasta pavienių koklių fragmentų, buitinės keramikos bei grindinio fragmentas. Tais pačiais metais Rėkyvos dvarvietėje ištirtas dar vienas 4 m^2 šurfas (vadovas A. Skrupskelis), vertingo archeologinio sluoksnio ar radinių irgi nerasta (*ATL 2005 metais*, V., 2006, p. 477). 2006 m. mokyklos futbolo aikštės vietoje žvalgomuosius tyrimus atliko A. Šapaitė. Buvo ištirti 6 šurfai (iš viso – 6 m^2), kuriuose vertingesnio archeologinio sluoksnio ar radinių neaptikta (*ATL 2006 metais*, V., 2007, p. 546). 2011 m. Rėkyvos dvaro teritorijoje, pagrindinės mokyklos aplinkoje, vadovaujant V. Ostašenkovienei, ištirta 16 šurfų (bendras plotas – 30 m^2). Aptiktas maišytas XVIII–XIX a. sluoksnis su šiuo laikotarpiu datuojamomis keramikos šukėmis, koklių fragmentais, stiklo šukėmis bei gyvulių kaulais. Šurfe 14 atidengtas XIX a. pabaigos – XX a. pradžios raudonų plytų mūro fragmentas (*ATL 2011 metais*, V., 2012, p. 639). 2012 m., vadovaujant A. Šapaitei, atlikti žvalgomieji tyrimai Poilsio g. 16 pastatų aplinkoje. Archeologiškai vertingo kultūrinio sluoksnio neužfiksuota, tik šurfuose 1 ir 5 atidengti iš akmenų krauti pamatai.

2013 m. žvalgyta apie 300 m ilgio kabelio tranšėjos dalis (dalis kabelio patiesta požeminio prastūmimo būdu). Bendras žvalgytas plotas iš viso siekia apie 150 m^2. Jame atlikta 13 fiksacijų.

Fiksacijos vietose 1, 2 ir 3 (1 m ilgio), buvusiose tranšėjos R gale, neaptikta jokio kultūrinio sluoksnio pėdsakų – fiksuotas 40–55 cm durpžemio sluoksnis, po kuriuo atsidengė gelsvai pilkas priemolio įžemis. Tranšėja šioje atkarpoje kasta iki 0,9–1,1 m gylio.

2 m ilgio ***fiksacijos vieta 4*** fiksuota priešingame, PV tranšėjos gale. Po velėna aptiktas 45–55 cm storio pilkos žemės su griuvenomis sluoksnis. Kultūrinio sluoksnio bei vertingų archeologinių radinių neaptikta, įžemis šioje vietoje nepasiektas. Tranšėja šioje fiksacijos vietoje kasta iki 85 cm gylio.

2 m ilgio ***fiksacijos vieta 5*** fiksuota 18 m į ŠV nuo tranšėjos PV galo. Fiksacijos vietoje po velėnos sluoksniu aptiktas suardytas lauko akmenų grindinys, o 60 cm gylyje po supiltiniu molio sluoksniu atsidengė XVII–XVIII a. kultūrinis sluoksnis, datuotas pagal aptiktą puodyninio koklio dalį. Įžemis šioje vietoje nepasiektas, tranšėja kasta iki 90 cm gylio.

Fiksacijos vietos 6 P galas sutapo su Š fiksacijos vietos 5 galu. Fiksuota 3,6 m ilgio tranšėjos atkarpa. Po velėna aptiktas lauko akmenų grindinys, o 55–60 cm gylyje po supiltiniu molio sluoksniu atsidengė fiksacijos vietoje 5 aptikto XVII–XVIII a. kultūrinio sluoksnio tąsa.

Fiksacijos vietos 7 P galas sutapo su Š fiksacijos vietos 6 galu. Fiksacijos vietoje aptiktas, kaip spėjama, buvusio dvaro tvarto pamatų fragmentas (srutų duobė), užpildytas stambiomis statybinėmis griuvenomis. Tarpe tarp fiksacijos vietų 7 ir 8 tranšėjoje aptiktas storas griuvenų sluoksnis su stambiais rieduliais, sluoksnyje gausu XX a. II pusės šiukšlių.

Analogiškas pamatas aptiktas ***fiksacijos vietoje 8***, 9,3 m į PV nuo Š fiksacijos vietos 7 galo. Aptikta, kaip spėjama, dar viena tvarto srutų duobė, užpildyta stambiomis griuvenomis.

Fiksacijos vietoje 9 45 cm gylyje aptiktas lauko akmenų grindinys, besitęsęs nuo fiksacijos vietoje 8 aptikto pamato. Tranšėja šioje vietoje kasta iki 80 cm gylio, kultūrinio sluoksnio neaptikta, maišytame griuvenų sluoksnyje rasta žalia glazūra dengta keraminio indo šukė. Tarp fiksacijos vietos 9 ir 10 buvusioje tranšėjos atkarpoje iki 0,8–1 m gylio vyravo pilkos maišytos žemės su gausiomis griuvenomis sluoksnis. Kultūrinio sluoksnio neaptikta, įžemis nepasiektas.

Fiksacijos vietoje 10 fiksuota 1 m ilgio tranšėjos atkarpa, esanti 38 m į ŠR nuo fiksacijos vietos 9 Š galo. Fiksacijos vietoje kultūrinio sluoksnio neaptikta, 60–65 cm gylyje atsidengė rudo molio įžemis. Tranšėja šioje vietoje kasta iki 90 cm gylio, fiksacijos vietoje ir jos aplinkoje aptikta smulki neglazūruota keraminio buitinio indo šukė, žalia glazūra dengtas koklio fragmentas, datuotas XVII a. Tarp fiksacijos vietos 10 ir 11 buvusioje tranšėjos atkarpoje išlikusio kultūrinio sluoksnio nerasta, tačiau permaišytame sluoksnyje pastebėta kiek didesnė smulkių glazūruotos ir neglazūruotos keramikos šukių, langų šukių koncentracija, kuri didėjo kalvelės link, ant kurios šiuo metu stovi mokykla, viršaus.

Fiksacijos vietoje 11 fiksuota 7 m ilgio tranšėjos atkarpa, buvusi 28,5 m į V–PV nuo fiksacijos vietos 10 ŠR galo. 50–75 cm gylyje po pilkos žemės ir griuvenų sluoksniais buvo aptikti du, kaip spėjama, čia buvusio pastato pamatų grioviai, kurių apačia išryškėjo 1 m gylyje čia esančiame smėlio įžemyje. Kultūrinio sluoksnio neaptikta, tačiau fiksacijos vietoje ir jos aplinkoje buvusiame permaišytos žemės ir griuvenų

sluoksniuose rasta keletas neglazūruotos ir glazūruotos keramikos buitinių indų šukių, koklių, dengtų žalia glazūra bei puoštų geometriniu ornamentu, taip pat neglazūruotų ornamentuotų koklių fragmentų, porcelianinio indo šukė, vitražo fragmentas, datuojamas XVII a.

Fiksacijos vietoje 12 fiksuota 1 m ilgio tranšėjos atkarpa 38 m į ŠR nuo fiksacijos vietos 11 R galo. Išlikusio kultūrinio sluoksnio neaptikta, iki 90 cm gylio vyravo maišytas griuvenų sluoksnis, giliau atsidengė pilkšvas maišyto priemolio sluoksnis. Įžemis nepasiektas. Tarp fiksacijos vietos 12 ir 13 buvusioje tranšėjos atkarpoje aptiktas 20–50 cm storio tarybinio laikotarpio stumdyto grunto su XX a. datuojamomis šiukšlėmis sluoksnis.

Fiksacijos vietoje 13 fiksuota 1 m ilgio kabelio tranšėjos atkarpa, buvusi 46 m į ŠR nuo fiksacijos vietos 12 R galo. Kultūrinio sluoksnio bei vertingų radinių čia irgi neaptikta, fiksuoti keli supiltinio grunto sluoksniai, 90 cm gylyje atsidengė šviesaus šlyno įžemis.

The field survey in the Rėkyva Manor complex

A survey was conducted at the site of earthwork on Poilsio Street in Šiauliai. Only a few surviving fragments of a 17th–18th-centuries cultural layer were found with mixed and destroyed layers that contain construction waste being recorded on the bulk of the site. The basements of some 19th–20th-centuries buildings were also recorded on W part of the site.

Some finds from NW part of the site were ascribable to the 17th century, but no surviving cultural layers were recorded at this location.

Agnė Žilinskaitė

Jašiūnų dvaro sodyba

2013 m., pasinaudojus Europos Sąjungos struktūrinių fondų parama bei įgyvendinant Jašiūnų dvaro sodybos rūmų ir oficinos (UK 945) (Šalčininkų r.) rekonstrukcijos ir pritaikymo turizmo reikmėms darbus, gegužės–spalio mėnesiais saugomoje teritorijoje buvo atliekami žvalgomieji tyrimai. Merkio pakrantėje dabar stovintis romantinio klasicizmo dvaras su jam priklausančiais pastatais bei landšaftinio tipo parku suformuotas XIX a. Tačiau yra žinoma, jog čia yra stovėjęs ir ankstesnis Jašiūnų dvaras, veikiausiai pastatydintas dar 1402 m. ir nuo XV a. iki XVIII a. pabaigos priklausęs Radviloms. Deja, apie tuometinio dvaro statinius ir aplinką istorinių žinių beveik nėra išlikę. Žinoma, kad 1645 m. dvarvietėje prie Merkio upės ėmė veikti nedidelis popieriaus fabrikas. 1811 m. iš nusigyvenusio Dominyko Radvilos dvarą nupirko Lietuvos Tribunolo Kelių departamento viceministras, Uždauguvio taurininkas Ignotas Balinskis. Po jo mirties 1819 m. dvaras atiteko jaunesniajam sūnui Mykolui Balinskiui. 1824–1828 m. Mykolo Balinskio ir ilgamečio Vilniaus universiteto profesoriaus bei rektoriaus Jono Sniadeckio iniciatyva buvo pertvarkyta dvaro sodyba ir pastatyti romantinio vėlyvojo klasicizmo bruožų turintys rūmai bei kiti dvaro pastatai, o šalia jų įkurtas didelis landšaftinis parkas.

Archeologiškai Jašiūnų dvaro sodyba iki šiol taip pat menkai tirta. 1996 m. archeologinius žvalgomuosius tyrimus dvaro teritorijos R pakraštyje vykdė archeologas G. Gendrėnas. Jų metu ištirti 4 šurfai, fiksuoti XIX a. pabaigoje – XX a. susiformavę kultūrinio sluoksnio horizontai su pavieniais XVI a. vidurio – XVII a.